



# Gaupas predasjon på hjort

Erling L. Meisingset  
John Odden &  
Neri H Thorsen



**NIBIO**

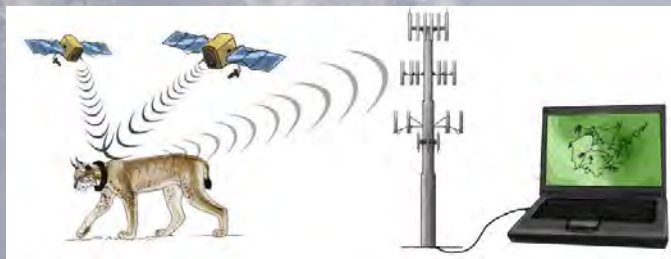
NORSK INSTITUTT FOR  
BIOØKONOMI



# Scandlynx



Norsk institutt for naturforskning  
(NINA) og Sveriges  
lantbruksuniversitet (SLU)

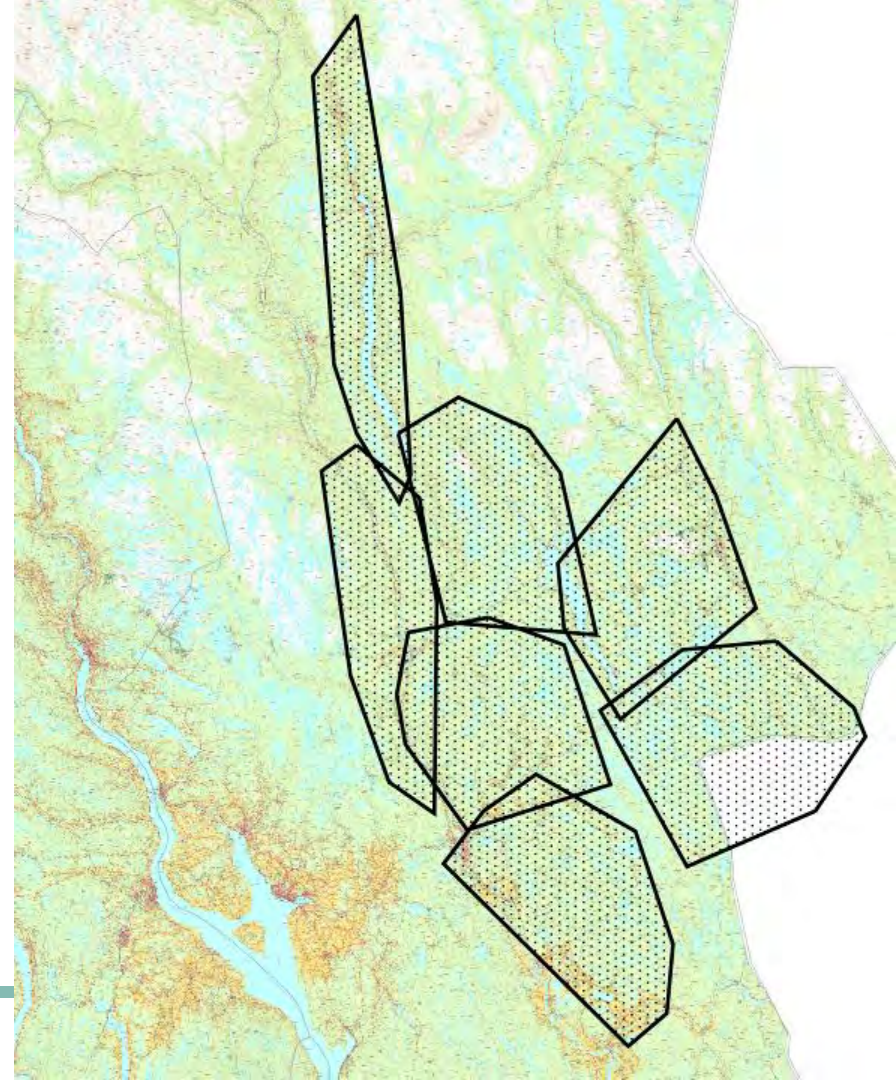


<http://scandlynx.nina.no/>

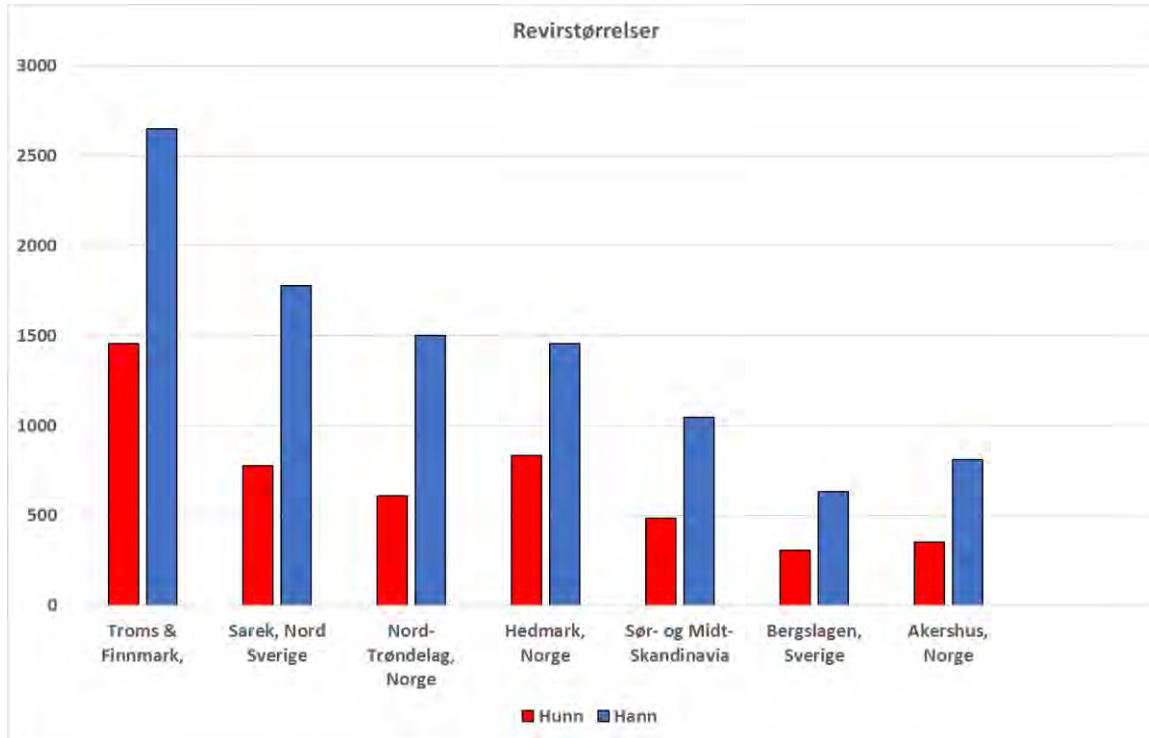
Foto T Strømseth

# Arealkrevende rovdyr

- Ensliglevende
- Hevder revir
- Beveger seg over store arealer - 150-4000 km<sup>2</sup>

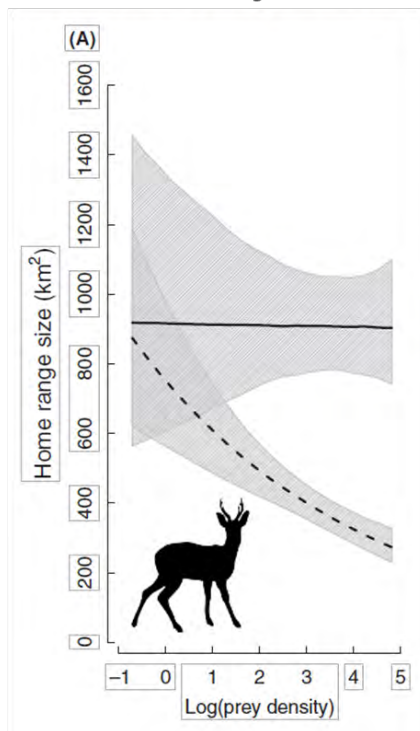


# Arealbruk varierer

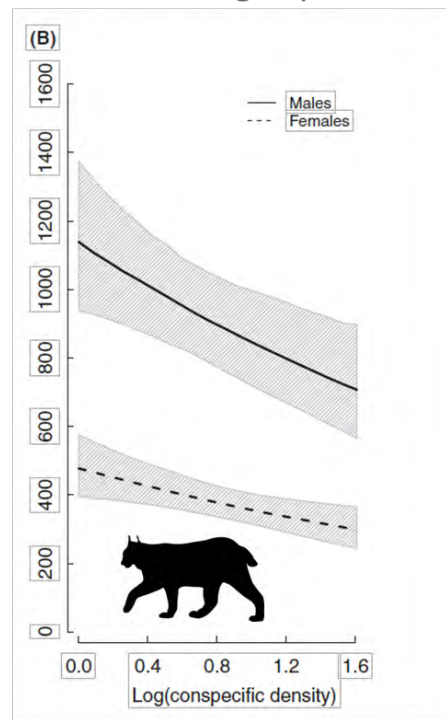


# Arealbruk varierer

- tetthet av hjortevilt



- tetthet av gaupe

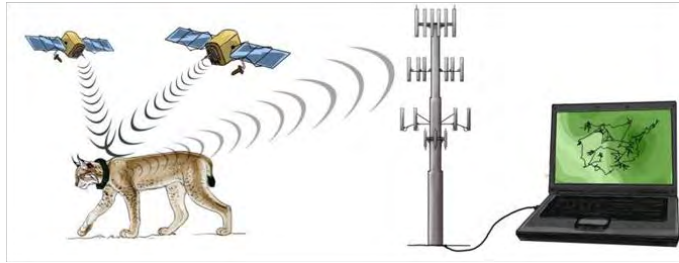


Aronsson mfl  
2016 Ecol. & Evol.

# Rådyr er gaupas viktigste byttedyr!

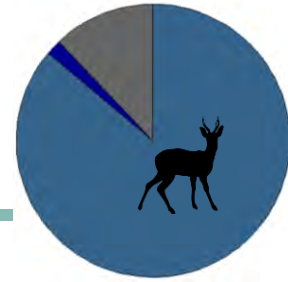
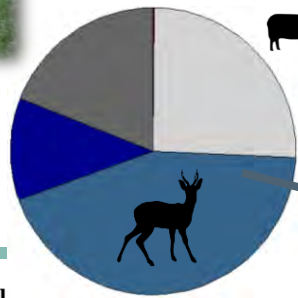
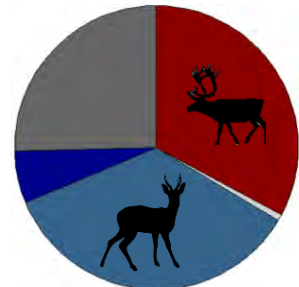
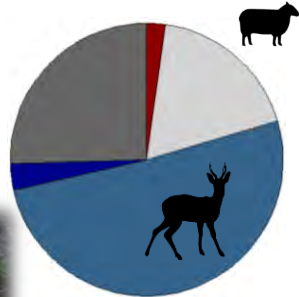
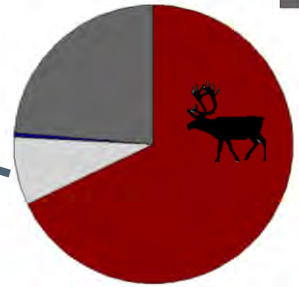
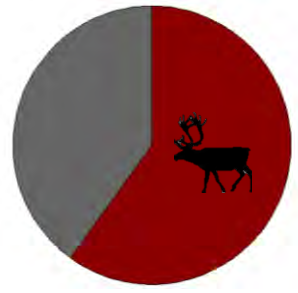


# Intensiv oppfølging



# Dietten varierer

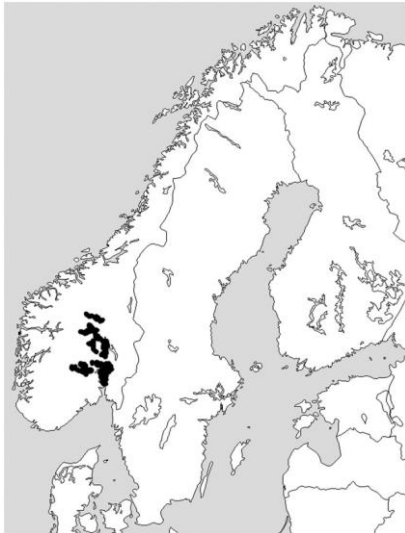
- Rein
- Sau (geit)
- Rådyr
- Hjort (elg)
- Småvilt



**Småvilt:**  
50 % Hare  
13 % Skogsfugl  
12 % Rødrev  
8 % Rype

# Tidligere studier - Buskerud/Telemark/Vestfold

## Scandlynx fulgte 30 gauper 2006-2011

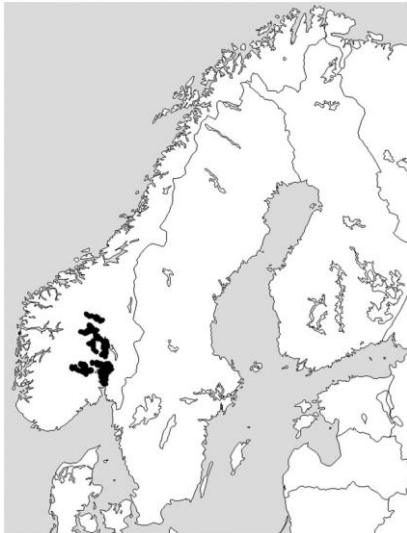


**Table 1** Seasonal composition of the prey species killed by solitary females, females with kittens and male lynx in Buskerud, Telemark and Oppland counties, Southern Norway, 2006–2011

| Prey type                              | Solitary females (%) |             | Females with kittens (%) |             | Males (%)    |             |
|--|----------------------|-------------|--------------------------|-------------|--------------|-------------|
|  | Summer (16)          | Winter (64) | Summer (73)              | Winter (87) | Summer (188) | Winter (64) |
| Beaver <i>Castor fiber</i>             | 0                    | 0           | 0                        | 0           | 0            | 0.5         |
| Domestic goat <i>Capra aegragus</i>    | 0                    | 0           | 0                        | 0           | 0.5          | 0           |
| Hare <i>Lepus timidus</i>              | 10.5                 | 12.5        | 13.7                     | 16.5        | 12.9         | 4.3         |
| Moose <i>Alces alces</i>               | 0                    | 0           | 0                        | 0           | 0            | 1.2         |
| Red deer <i>Cervus elaphus</i>         | 5.4                  | 7.8         | 2.7                      | 6.2         | 1.1          | 22.6        |
| Red fox <i>Vulpes vulpes</i>           | 0                    | 1.5         | 0                        | 0           | 0            | 1.8         |
| Wild reindeer <i>Rangifer tarandus</i> | 0                    | 0           | 0                        | 0           | 0.5          | 0.6         |
| Roe deer <i>Capreolus capreolus</i>    | 52.6                 | 67.2        | 24.7                     | 67.0        | 23.1         | 56.7        |
| Domestic sheep <i>Ovis aries</i>       | 10.5                 | 0           | 45.2                     | 3.1         | 55.4         | 12.3        |
| Squirrel <i>Sciurus vulgaris</i>       | 0                    | 0           | 0                        | 1.0         | 0            | 0           |
| Tetraonids                             | 10.5                 | 9.4         | 12.3                     | 6.2         | 3.8          | 0           |
| Other birds                            | 10.5                 | 1.6         | 1.4                      | 0           | 2.7          | 0           |

Numbers in parentheses indicate the total number of kills for a given lynx category and season.

# Tidligere studier - Buskerud/Telemark/Vestfold



- Gaupene drepte hjort, men rådyr og sau var viktigere i dietten
- Stor overvekt av hjortekalv
- Hanngaupene drepte mest hjort og mest på vinteren

**Table 3** Average kill rate estimates (number of prey killed/100 days) on wild and domestic ungulates for solitary females, females with kittens, and male lynx in Buskerud, Telemark and Oppland counties, Southern Norway, 2006–2011

| Lynx type            | Roe deer     |                 | Red deer    |              | Sheep         |              |
|----------------------|--------------|-----------------|-------------|--------------|---------------|--------------|
|                      | Summer       | Winter          | Summer      | Winter       | Summer        | Winter       |
| Solitary females     | 5.5 (0–9.3)  | 8.9 (1.8–13.8)  | 0.2 (0–0.9) | 1.0 (0–3.4)  | 9.4 (0–14.3)  | 0.0 (0–0)    |
| Females with kittens | 3.5 (0–14.3) | 10.8 (3.1–21.2) | 0.6 (0–4.8) | 0.4 (0–2.7)  | 6.4 (0–13.3)  | 0.2 (0–2.6)  |
| Males                | 7.2 (0–22.7) | 9.0 (0–20)      | 0.4 (0–3.4) | 3.1 (0–12.5) | 14.6 (0–54.5) | 1.6 (0–20.7) |
| Mean                 | 4.2          | 9.4             | 0.2         | 2.2          | 8.2           | 1.0          |

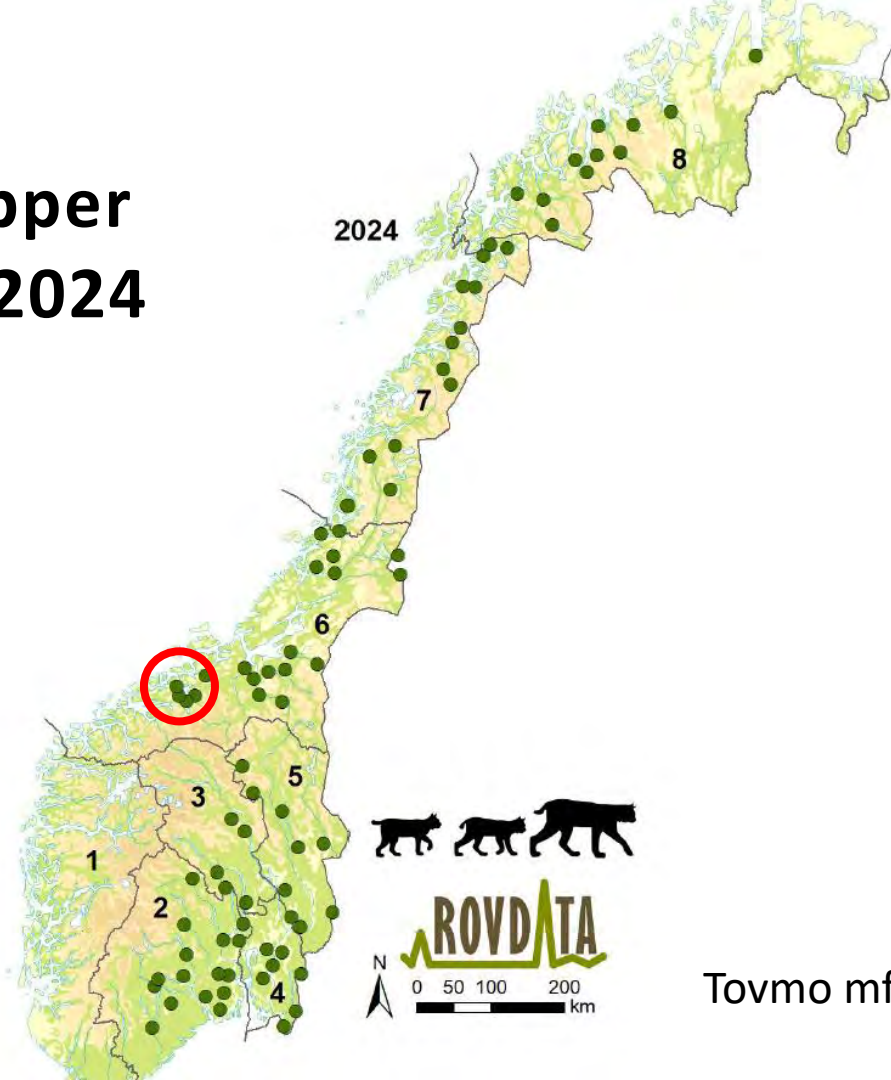
Numbers in parentheses indicate the range of observed kill rates for each season, lynx category and prey species.

# Tingvoll og gaupe



- Tingvollhalvøya (ca 400 km<sup>2</sup>) kan ha Norges tettste bestand av gaupe (Odden mfl. 2024):
  - 2-3 familiegrupper per år 2021-2023
  - 6-9 gauper totalt per år i perioden
- Konflikter rundt bestandsregistrering av gaupe, og tap av sau til gaupe.
- Tingvollhalvøya har en betydelig bestand av hjort som gir en unik mulighet til å studere gaupas predasjon på hjort i et område hvor hjorten dominerer.
  - Dette er ikke tidligere studert.

# Familiegrupper av gaupe i 2024



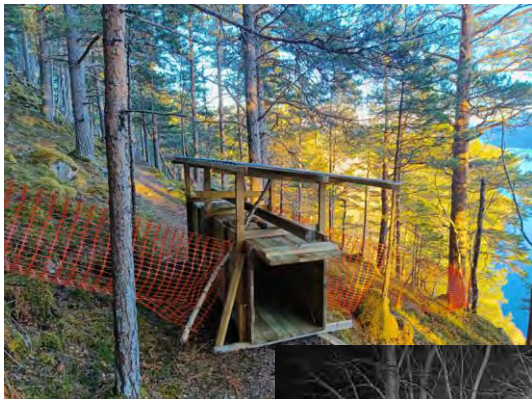
Tovmo mfl. 2024

# Scanlynx Tingvoll

- I 2025 startet NINA i samarbeid med NIBIO prosjektet i Tingvoll og omegn
- Første gang det er fulgt gauper i et område med høye tettheter av hjort
- Hovedmålet:
  - Arealbruk hos gauper på Tingvollhalvøya for å kunne evaluere overvåkingsmetodikken.
  - Byttedyrsundersøkelser:
    - Tallfeste gaupes drapstakt på sau
    - Tallfeste gaupes drapstakt på hjort



# Scandlynx Tingvoll - fangst

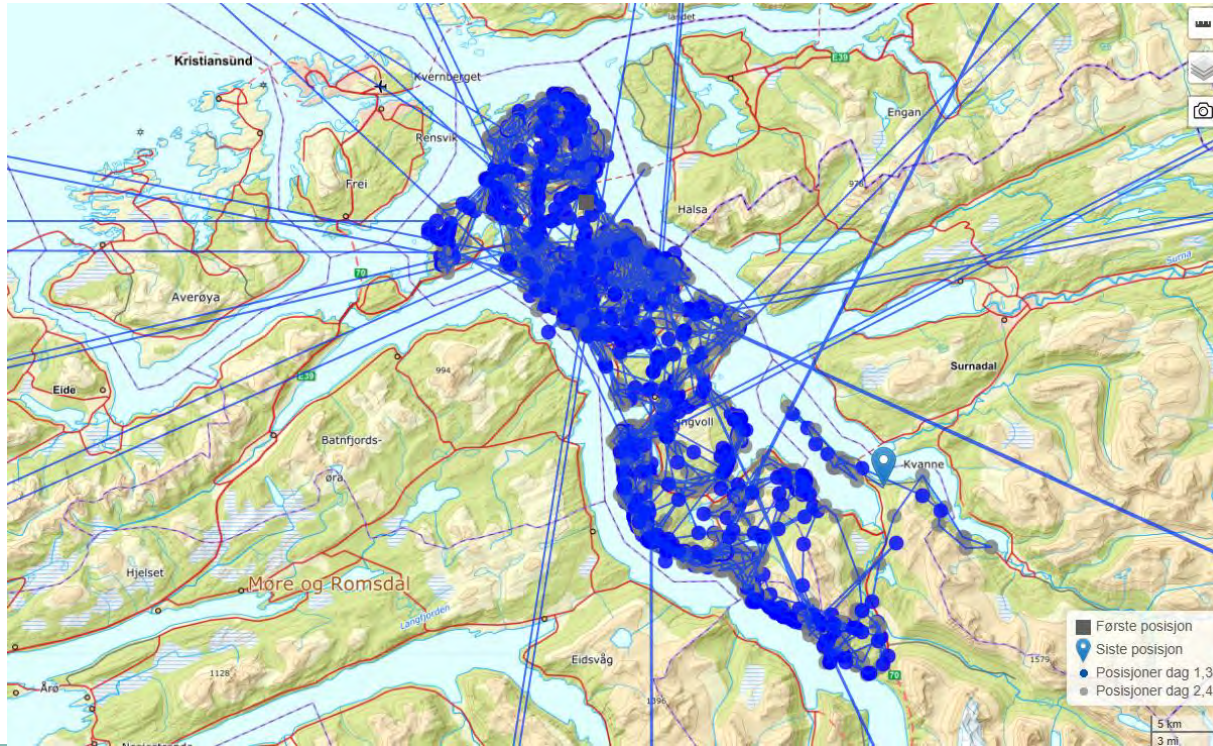


ZEISS

■ ● -3C 0: 11.03.2025 04:16:01



# Alle posisjoner M353: 13. mars 2025 – 20. jan 2026



# Byttedyrsundersøkelser i Tingvoll

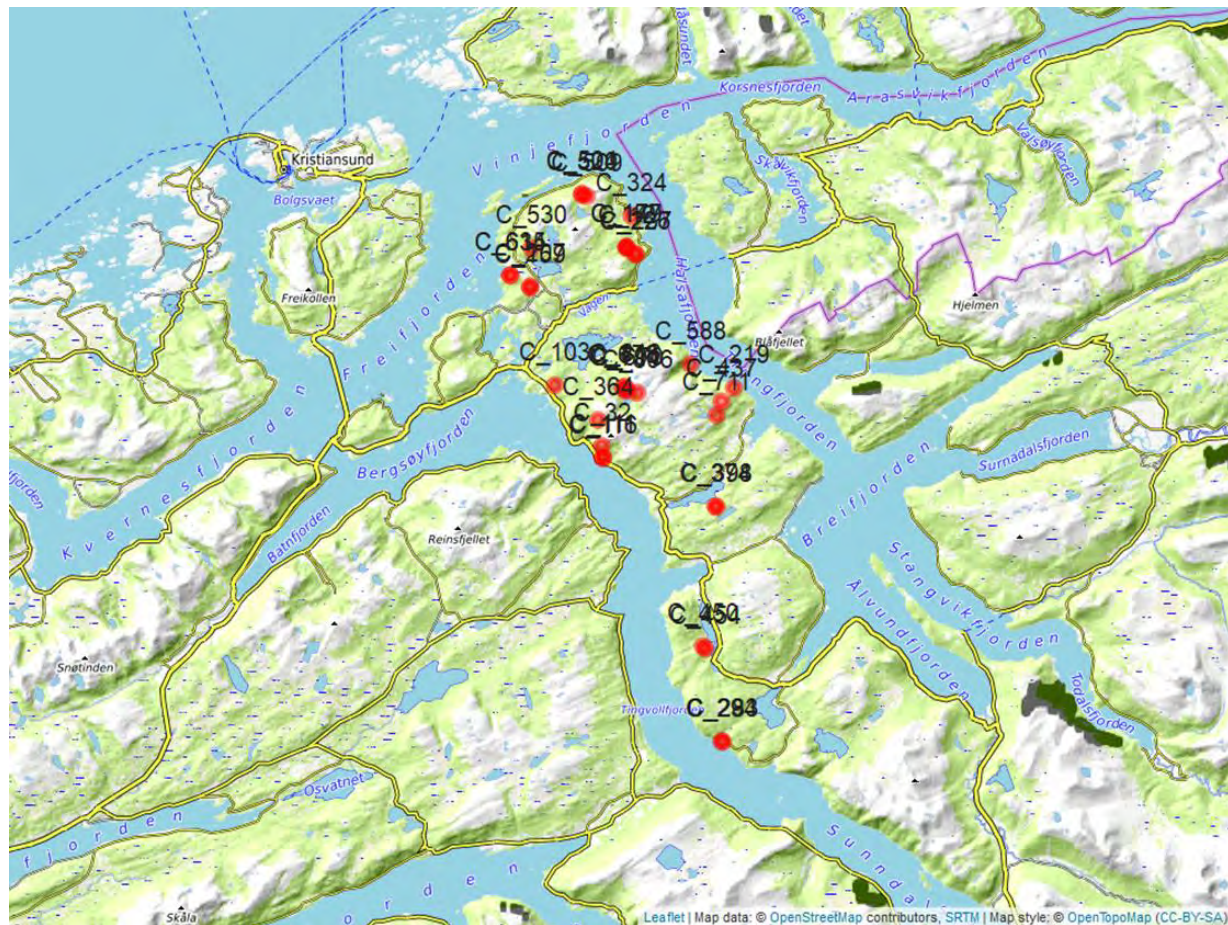


- «Clustere»/samling av GPS posisjoner
- Intensiv oppfølging - 2 ganger i løpet av sesongen
  - 14 dager per periode
- Perioder:
  - 12. mars - 15. juni – to timers
  - **16. - 30. juni – 20 min**
  - 1. juli- 10. aug – to-timers
  - **11- aug – 24. aug – 20 min**
  - 25. aug – 16. jan - to timers

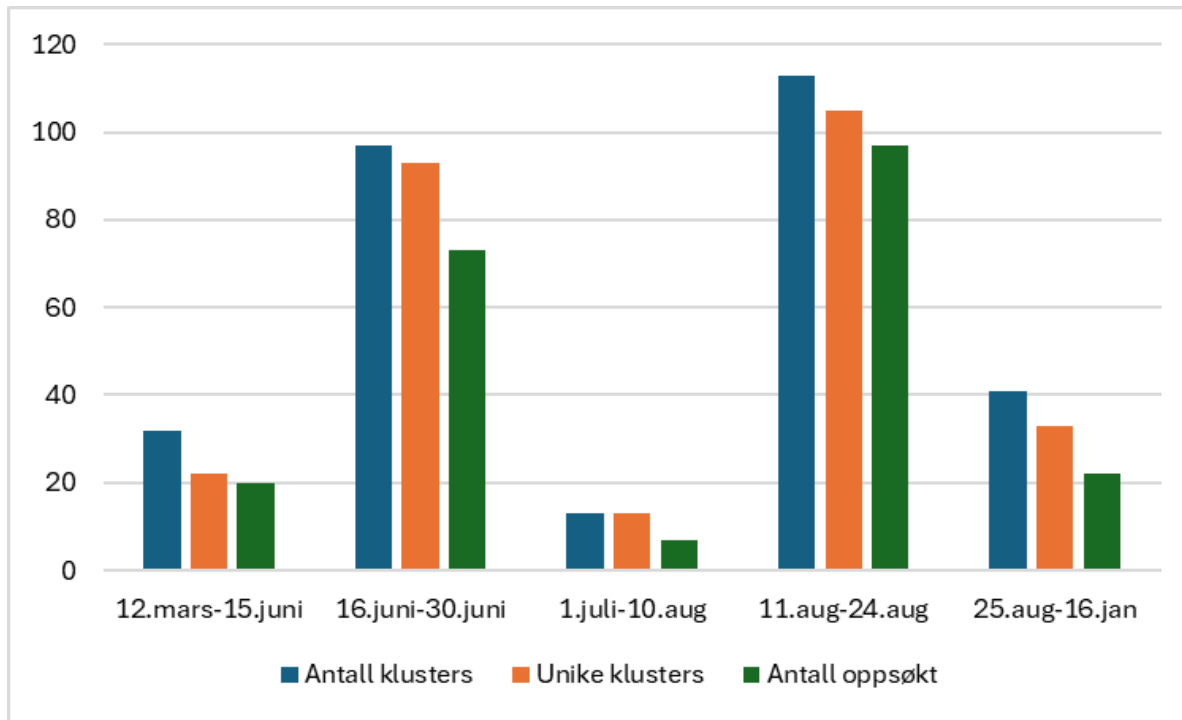
# Feltarbeid– besøke GPS klusters



# Kluster

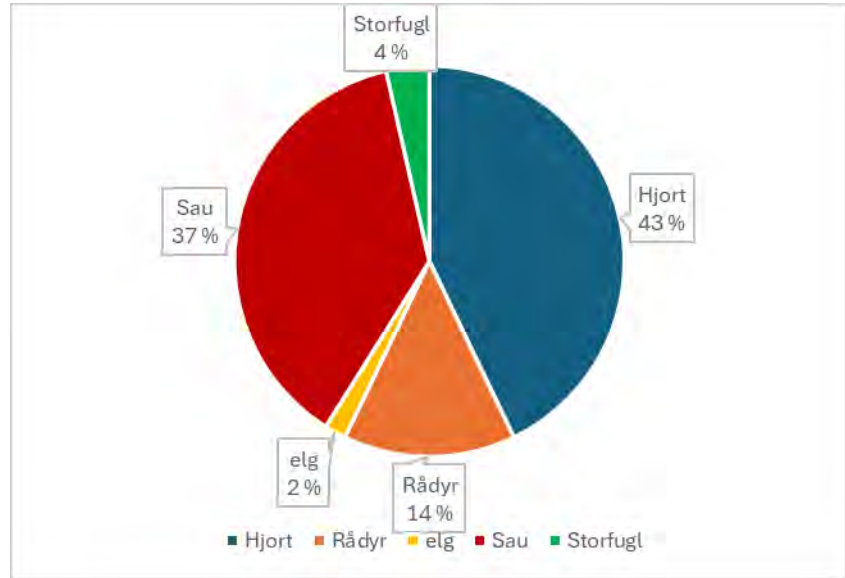


# Detaljoversikt kluster

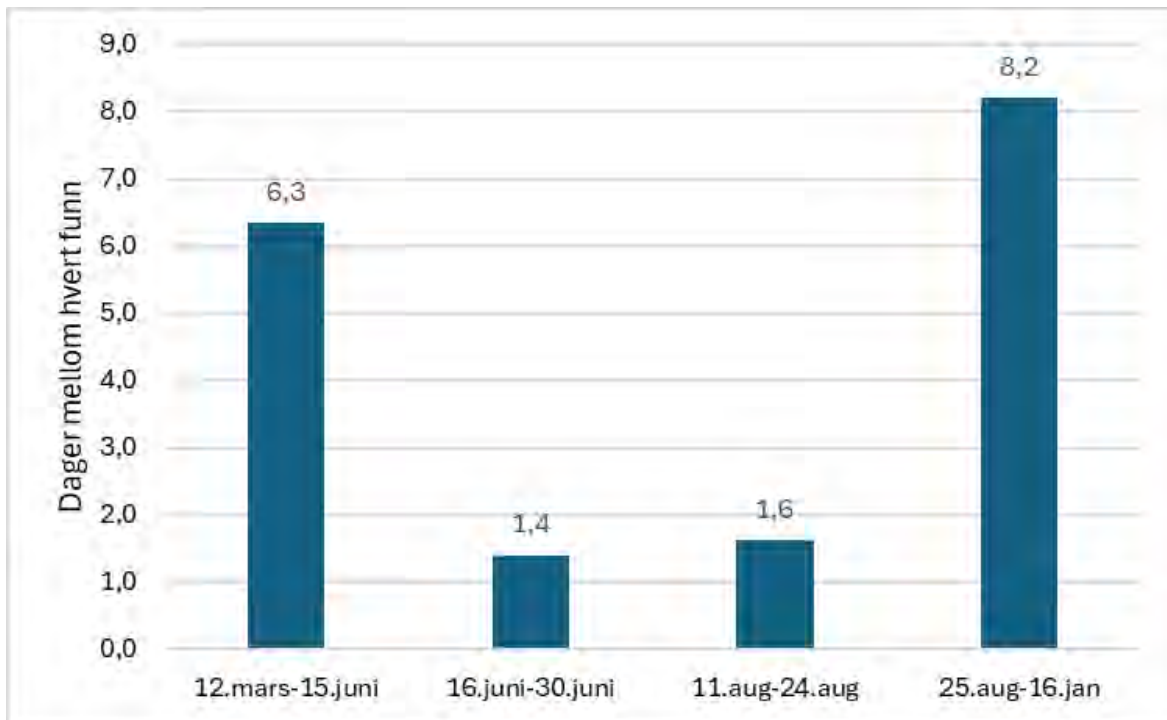


# Foreløpig oppsummering

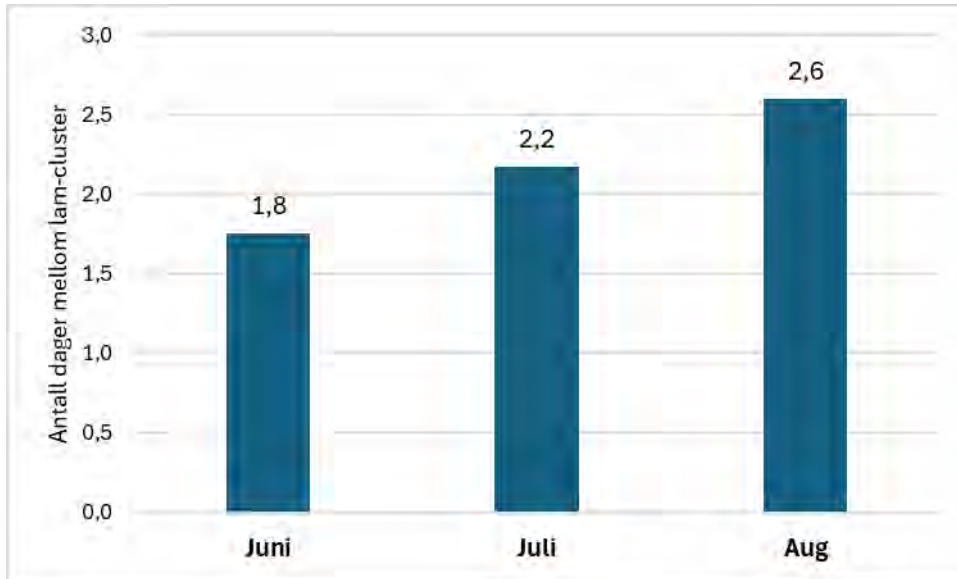
- 56 byttedyr funnet
  - 24 hjort
  - 8 rådyr
  - 1 elg
  - 21 lam
  - 2 storfugl
- Snitt 5,8 dager mellom hvert bytte (drapstakt)



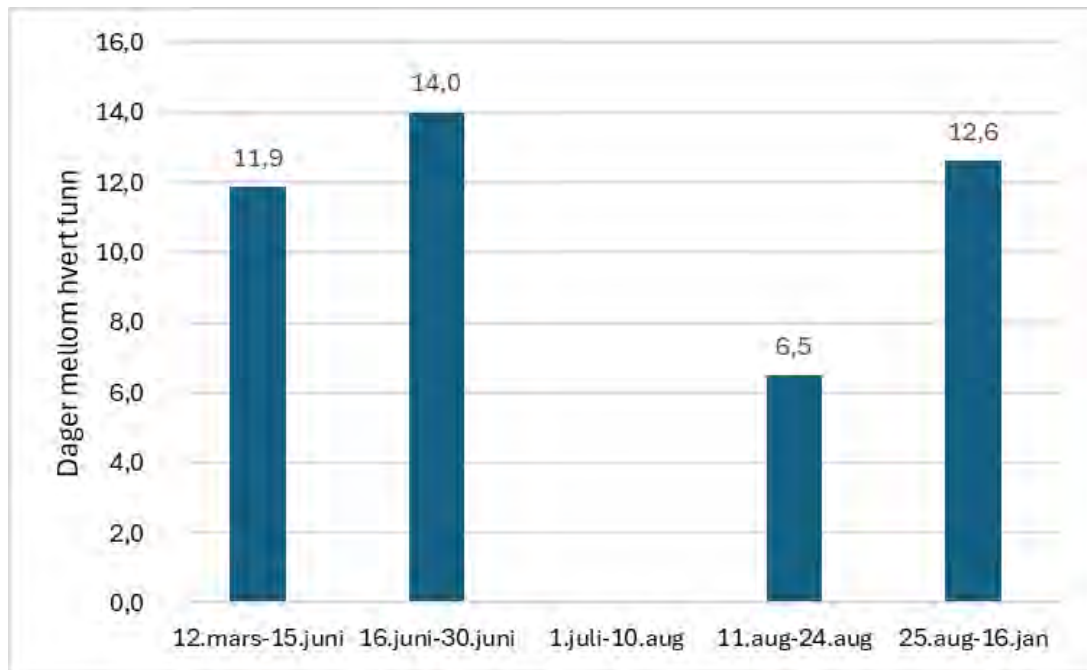
# Drapstakt - totalt



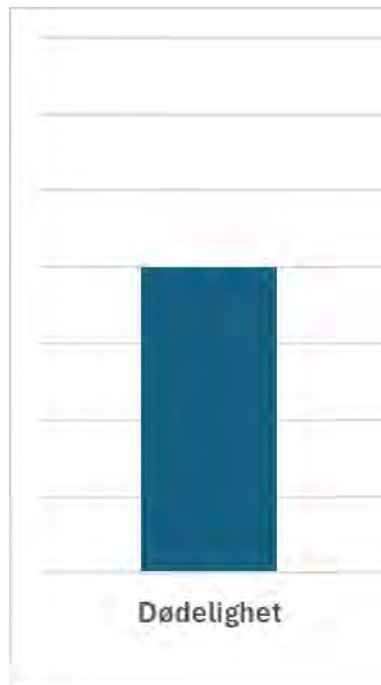
# Drapstakt - Sau sommer



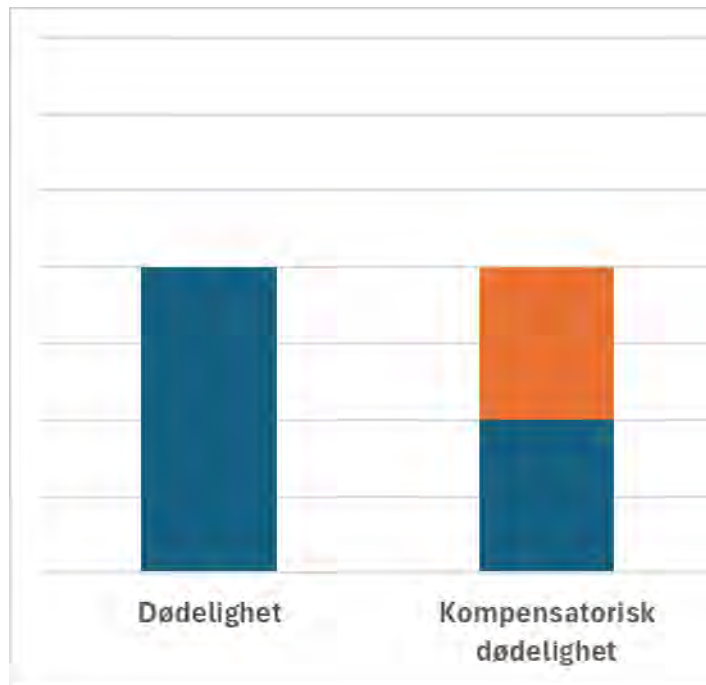
# Drapstak hjort



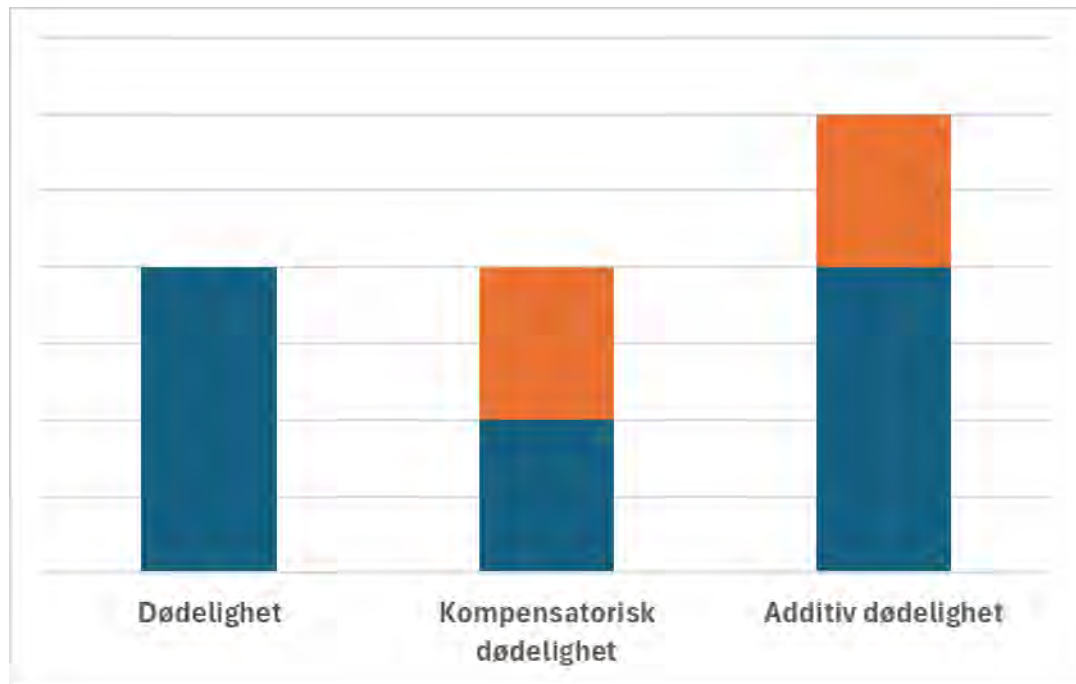
# Hva er effekten av gaupepredasjonen?



# Hva er effekten av gaupepredasjonen?



# Hva er effekten av gaupepredasjonen?



# Hva er effekten av gaupepredasjonen?

Avhenger av:

- Bestandstettheten av både gaupe og byttedyr inkl sau
- Sammensetningen av byttedyr – total tetthet
- Landskapet?





Takk til:

- Paul Høsteng Haugen
- Mali Bjerke Meisingset
- Lina Bjerke Meisingset
- Anne de Boer
- Marius Bless